

Ärende: VN/18125/2025

Förslag till regeringens proposition med förslag till revidering av lagstiftningen om grundläggande konstundervisning

1 § Den grundläggande konstundervisningens syfte och mål

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

3 § Läroplan, lärokursens dimensionering och omfattning

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget i ändrad form

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

Övergången till en gemensam läroplan är önskvärd ur pedagogisk och kommunikativ synvinkel.

För tydlighetens skull bör antalet lektioner också läggas till i paragrafen, eftersom § 12 till exempel hänvisar till antalet lektioner.

Den nya läroplanens 50 studiepoäng, eller 1 000 undervisningstimmar, är en mycket stor förändring för skolor som tidigare givit 500 undervisningstimmar. Vi är oroade över hur finansieringen, lokalerna och lärarna ska räckas till. Det råder redan brist på undervisningslokaler och lärare, särskilt på små orter. En fördubbling av antalet timmar, även om förberedande studierna får räknas med, kommer oundvikligen att innebära en ökning av antalet undervisningstimmar per vecka om möjligheten att ta examen vid slutet av grundskolan/gymnasiet ska bibehållas. Genomförandet av den föreslagna lagen skulle kräva en fördubbling av de finansiella och operativa resurserna, vilket för närvarande inte är realistiskt för många små aktörer.

Det finns 308 kommuner i Finland, varav 211, eller två tredjedelar, har färre än 10 000 invånare. I praktiken kommer endast de kommuner/utbildningsanordnare som redan erbjuder grundläggande konstundervisning enligt fördjupad lärokurs att kunna genomföra minst 1 000 undervisningstimmar.

Kommunerna har inte de ekonomiska resurserna för att stödja skolorna i att fördubbla sin nuvarande undervisning, eftersom kommunernas ekonomi redan är extremt ansträngd. Dessutom krymper elevunderlaget stadigt på små orter.

Ett annat problem med en så omfattande ny läroplan är elevernas eventuella ovilja att åta sig fler lektioner per vecka och föräldrarnas förmåga att betala de dubbla terminsavgifterna som detta medför. Många familjer har en utmanande ekonomisk situation och barnfattigdomen har ökat. Eleverna bör fortsättningsvis ha möjlighet att delta endast en gång i veckan, och det bör också finnas kortare delmål för att upprätthålla motivationen. För att få 50 studiepoäng skulle en elev behöva studera konst i cirka 11 år. Om en elev börjar i den grundläggande konstundervisningen vid 7 års ålder kommer hen att vara 18 år när studierna är avslutade. Sannolikheten att en elev fortsätter i den grundläggande konstundervisningen under de sista åren i gymnasiet är mycket låg. Om en elev har gått vidare till yrkesutbildning efter grundskolan, vilket för många ungdomar innebär att de flyttar hemifrån, kommer de troligen att behöva avbryta sina konststudier tidigare. Barn ska inte heller behöva slå fast sin hobby vid 7 års ålder utan det ska också vara möjligt att påbörja studierna i ett senare skede med en möjlighet att bli utexaminerad.

Det skulle vara viktigt att känna till statistiken över antalet elever som fullföljer hela studiehelheten hos de utbildningsanordnare som erbjuder en fördjupad lärokurs som bakgrundsinformation för beslutet om antalet timmar. Endast en liten andel av dem som påbörjar sina studier verkar fullfölja dem, även bland elever i den allmänna lärokursen, för att inte tala om dem i den fördjupade lärokursen. Är det motiverat att skapa en läroplan som endast ett fåtal fullföljer? Dessutom måste skillnaderna i mängden självständigt arbete mellan olika konstformer beaktas. Individuella musikstudier består till exempel till en stor del av självstudier. Teaterstudier, däremot, sker nästan uteslutande i form av gruppundervisning. Enligt vår mening bör självständiga övningstimmar undantas från statligt stöd, eftersom de inte medför några faktiska kostnader för utbildningsanordnaren och deras kvantitet och kvalitet inte kan verifieras. Detta skulle också frigöra medel för andra, till exempel för gruppundervisning.

En ökning av antalet timmar skulle inte bara kräva höjda terminsavgifter utan också en fördubbling av andra anslag. Kommuner och stiftelser har dock inte de ekonomiska resurserna för att åta sig detta. Det finns heller ingen garanti för att utbildningsanordnare som för närvarande inte får statsbidrag kommer att få statsbidrag i framtiden. Enligt vår mening innebär reformen i sin nuvarande form därför en reell risk att sådana utbildningsanordnare som inte i dagsläget får statsbidrag inte längre kommer att kunna erbjuda grundläggande konstundervisning. Antingen måste verksamheten läggas ner helt eller så erbjuder man andra typer av fritidsaktiviteter. I sin nuvarande form ökar förslaget inte tillgängligheten och åtkomsten till grundläggande konstundervisning och främjar därför inte de uppsatta målen.

Föreslag till ändring: Ändra den nya läroplanen så att den motsvarar 600–1 300 timmar eller, åtminstone, dela upp läroplanen i tre olika nivåer (500+500+500). Båda förslagen innehåller fortfarande tillräckligt många timmar för att säkerställa högkvalitativ undervisning för eleverna, samtidigt som den lägsta nivån förblir tillgänglig för andra. Ett mellanbetyg bör också utfärdas för fullbordande av den lägsta nivån/antalet timmar, och statistik för fullbordandet av denna nivå mellan utbildningsanordnare och elever bör också övervakas. Detta skulle skapa ett mer tillgängligt och uppnåeligt mål, varefter det också skulle vara möjligt att fortsätta studera. När en elev flyttar till en större stad för att studera kan hen till exempel fortsätta sina studier vid en motsvarande utbildningsanordnare i sin nya stad efter att ha slutfört den första nivån i sin hemstad. Detta skulle kunna bidra till att lösa problemet på små orter och öka samarbetet. I detta fall skulle det

naturligtvis också vara rimligt att ta hänsyn till examen från den lägre nivån i finansieringsmodellen. Detta skulle också underlätta situationen när det gäller finansiering, lokaler och lärare.

Yhteen oppimäärän siirtyminen on pedagogisesti ja viestinnällisesti kannatettavaa.

Pykälään tulisi selvyiden vuoksi lisätä myös oppituntimäärä, koska mm. 12 §:ssä puhutaan oppituntimääristä.

Uuden oppimäärän mukainen 50 opintopistettä eli 1000 opetustuntia on aiemmin 500 opetustuntia antaneille oppilaitoksille todella iso muutos. Kannamme huolta niin rahoituksen, tilojen kuin opettajien riittävyydestä. Varsinkin pienillä paikkakunnilla opetustiloista ja opettajista on jo nyt pulaa. Tuntimäärän tuplaaminen, vaikka huomioon otetaan varhaisikäisten opinnot, tarkoittavaa väistämättä opetustuntien lisäämistä viikkotasolla, jos halutaan säilyttää valmistumisen mahdollisuus peruskoulun/lukion loppuun mennessä. Lakiehdotuksen toteutuminen edellyttäisi taloudellisten ja toiminnallisten resurssien kaksinkertaistamista mikä ei ole tällä hetkellä realistista kovinkaan monelle pienelle toimijalle.

Suomessa on 308 kuntaa, joista alle 10 000 asukkaan kuntia on 211 eli 2/3. Mahdollisuus 1000 oppitunnin opetustuntimäärän toteuttamiseen on käytännössä vain niillä kunnilla/oppilaitoksilla, jotka jo nyt järjestävät laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta. Kunnilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia tukea nykyisen yleisen oppimäärän kouluja toiminnan tuplaamisessa, kun kuntien talous on jo muutenkin erittäin tiukoilla. Lisäksi lasten ja nuorten määrä pienillä paikkakunnilla vähenee jatkuvasti.

Ongelmaksi uudessa näin laajassa oppimäärässä muodostuu myös oppilaiden mahdollinen haluttomuus sitoutua useampaan opetuskertaan viikossa ja huoltajien mahdollisuus maksaa näin myös tuplaantuvia lukukausimaksuja. Monen perheen taloudellinen tilanne on huono ja lapsiperheköyhyys on lisääntynyt. Oppilailla tulee olla jatkossakin mahdollisuus harrastaa vain kerran viikossa ja pitää olla myös lyhyemmän tähtäimen saavutettavia välietappeja, jotta motivaatio säilyy. 50 opintopistettä suorittaakseen oppilaan tulisi opiskella taidealaa noin 11 vuotta. Jos oppilas aloittaa 7-vuotiaana taiteen perusopinnot, hän on 18-vuotias, kun hän on opinnot kokonaan suorittanut. Todennäköisyys sille, että opiskelija lukion viimeisillä luokilla jatkaisi vielä taidekoulussa, on hyvin pieni. Jos oppilas on siirtynyt peruskoulun jälkeen ammatillisiin opintoihin, mikä tarkoittaa monille nuorille muuttoa kotoa pois, hän joutuu keskeyttämään todennäköisesti taideopintonsa jo aiemmin. Lasta ei myöskään voi velvoittaa päättämään harrastuksestaan 7-vuotiaana, vaan heidän pitäisi voida aloittaa opinnot myöhemmässä vaiheessa ja saada mahdollisuus valmistua.

Olisi tärkeää tietää tuntimääräpäätöksen taustatietona laajaa oppimäärää tarjoavien oppilaitosten tilastoja koko opintokokonaisuuden suorittajien määrästä. Opintonsa aloittajista nimittäin vain pieni osa näyttäisi suorittavan opinnot loppuun asti jopa yleisen oppimäärän opiskelijoista, saati laajan oppimäärän opiskelijoista. Onko perusteltua luoda oppimäärä, jonka vain harva suorittaa loppuun asti? Lisäksi taiteenalakohtaiset erot itsenäisen työskentelyn määrissä tulee huomioida. Esimerkiksi musiikin yksilöopetuksessa iso osa opinnoista on itsenäistä harjoittelua. Sen sijaan esimerkiksi teatterin opiskelu tapahtuu lähes yksinomaan lähiopetuksena oppitunneilla. Mielestämme itsenäisen harjoittelun tunnit tulee rajata valtion tuen ulkopuolelle sillä niistä ei aiheudu oppilaitokselle tosiasiallisia kustannuksia ja niiden määrää ja laatua ei voi verifioida. Näin rahoitusta vapautuisi myös muille esim. ryhmäopetuksessa oleville.

Tuntimäärän kasvattaminen edellyttää lukukausimaksujen lisäksi myös muun rahoituksen tuplaamista. Kunnilla ja säätiöillä ei kuitenkaan ole taloudellista mahdollisuutta tähän sitoutua. Ei ole myöskään mitään takeita siitä että nyt valtionosuuksien ulkopuolella olevat oppilaitokset saisivat tulevaisuudessa valtion osuuksia. Mielestämme uudistuksen tässä muodossa piilee siis todellinen riski siitä, että tällaiset oppilaitokset eivät jatkossa voi enää tarjota taiteen perusopetusta vaan heidän pitää joko ajaa toiminta alas tai tarjota muunlaista harrastustoimintaa. Ehdotus tässä muodossaan ei siis lisää taiteen perusopetuksen saatavuutta ja saavutettavuutta eikä näin ollen edistä asetettuja tavoitteita.

Muutosehdotus: Muutetaan uusi oppimäärä vastaamaan 600-1300h tai vähintäänkin jaetaan oppimäärä kolmeen eri portaaseen (500+500+500). Tunteja on molemmissa ehdotuksissa edelleen tarpeeksi paljon, jotta oppilaalle voidaan varmistaa laadukas opetus mutta alin porras pysyy saavutettavana myös muille. Annetaan myös alimman portaan/ tuntimäärän suorittamisesta välitodistus ja seurataan oppilaitosten ja oppilaiden valmistumista myös tältä portaalta. Tämä loisi lähempänä ja saavutettavissa olevan tavoitteen, jonka jälkeen olisi myös mahdollista jatkaa opintoja. Oppilaan siirtyessä esim. isompaan kaupunkiin opiskelemaan voisi oppilas suoritettuaan kotipaikkakunnalla ensimmäisen portaan jatkaa opintoja uuden opiskelukaupungin vastaavassa oppilaitoksessa. Tämä voisi osaltaan ratkaista pienten paikkakuntien ongelman ja lisätä yhteistyötä. Toki tällöin olisi reilua myös rahoitusmallissa huomioda myös alemmalta portaalta valmistuminen. Myös rahoituksen, tilojen ja opettajien osalta tämä helpottaisi tilannetta.

4 § Kommunen som utbildningsanordnare

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget i ändrad form

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

Enligt vår mening måste kommunen ha en person med tillräcklig kompetens om grundläggande konstundervisning för att självständigt kunna organisera grundläggande konstundervisning. För närvarande har många kommuner inte personal med tillräcklig expertis för att bedöma att lagen om grundläggande konstundervisning följs hos sina samarbetspartners, såsom föreningar eller stiftelser.

Melestämme kunnalta pitää löytyä henkilö joka omaa riittävän tiedon ja taidon taiteen perusopetuksesta, jotta se voi itsenäisesti järjestää taiteen perusopetusta. Nykyään monessa kunnassa ei ole henkilökuntaa, jolla on riittävää osaamista arvioida yhteistyökumppanien esim. yhdistyksen tai säätiön tpo-toiminnan lainmukaisuutta.

5 § Utbildningsanordnare som fått tillstånd att ordna utbildning

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

7 § Tillstånd att ordna utbildning

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

8 § Ändring och återkallelse av tillstånd att ordna utbildning

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

9 § Anordnande av utbildning och av annan verksamhet

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

10 § Samarbeten

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget i ändrad form

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

Samarbete lyfts fram som viktigt i flera avsnitt, och det talas också om att utbildningsaktörer ska kunna organisera andra aktiviteter. Här finns dock en motsägelse, eftersom den nuvarande finansieringsmodellen inte tillåter detta. Skulle en viss procentandel av den statliga finansieringen kunna reserveras för att utveckla, skapa och initiera samarbete, till exempel? Att initiera samarbete och skapa modeller kräver vanligtvis resurser i början, men sparar tid och pengar på lång sikt när samarbetet väl är i gång. Utbildningsaktörerna skulle också kunna använda denna andel enligt egen bedömning för sitt grundläggande arbete.

Yhteistyö nostetaan useassa kohdassa keskeiseen asemaan ja puhutaan myös siitä, että oppilaitos voi järjestää myös muuta toimintaa. Tässä on kuitenkin ristiriita, sillä nykyinen rahoitusmalli ei mahdollista tätä. Voisiko valtionrahoitusosuudesta olla tietty prosentti varattuna esimerkiksi yhteistyön kehittämiseen, sen luomiseen ja aloittamiseen? Yhteistyön aloittaminen ja mallien

luominen vie yleensä alussa resursseja mutta säästää lopussa aikaa ja rahaa, kun yhteistyö saadaan toimimaan. Oppilaitos voisi itse käyttää tämän osuuden oman harkinnan mukaan myös perustyöhön.

11 § Ansvarsuppgift

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

12 § Statlig finansiering

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget i ändrad form

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

Undervisningstimmar, elevantal och antalet utexaminerade är bra indikatorer i sig, men de är inte helt problemfria. Enligt vår mening bör man, utöver regional tillgänglighet, även ta hänsyn till tillgången av olika konstämnen och språk (åtminstone språk enligt grundlagen, men vi skulle vilja se att även andra språk beaktas). Om det till exempel finns två statligt finansierade musikskolor i samma område men inga andra konstämnen är tillgängliga, anser vi att stöd bör beviljas tillhandahållare av andra ämnen snarare än till de två musikskolorna. Vidare anser vi att det vore önskvärt att, eftersom reformen syftar till att förbättra tillgängligheten och åtkomsten, ekonomiskt stöd också skulle kunna beviljas på vissa grunder för stöd och hänsyn till särskilda elever. Om en läroplan med flera nivåer skulle införas bör även utexaminerade från första och andra nivån beaktas i finansieringsmodellen.

Skulle vi kunna överväga att se på hela systemet med nya ögon? Skulle grundfinansiering kunna beviljas för endast 500 timmar, till exempel, så att den nuvarande finansieringen skulle räcka till fler aktörer, genom vilka fler barn och ungdomar, oavsett var de bor och vilken bakgrund de har, skulle kunna fullfölja sina studier? I den nuvarande globala och finländska ekonomiska situationen är det inte realistiskt att förvänta sig att ytterligare finansiering beviljas för grundläggande konstundervisning. Om det nuvarande förslaget genomförs utan ytterligare finansiering kommer det oundvikligen att innebära en minskning och/eller nedläggning av andra konstämnen i en stor del av landet. Detta är inte i linje med reformens mål.

Opetustunnit ja oppilasmäärä sekä valmistuneet ovat sinänsä hyviä mutta eivät ihan ongelmattomia mittareita. Mielestämmä tähän kohtaan pitäisi lisätä alueellisen saatavuuden lisäksi, taideaineiden välinen saatavuus sekä kielellinen saatavuus (kielet vähintään peruslain mukaan mutta mielellään näkisin, että myös muut kielet huomioidaan). Jos samalla alueella toimii esim. kaksi valtionosuutta saavaa musiikkioppilaitosta mutta muita taideaineita ei ole saatavilla tulisi mielestäni tukea myöntää kahden musiikkioppilaitoksen sijaan muiden aineiden toimijoille. Lisäksi minusta olisi suotavaa, että kun uudistuksella haetaan saatavuutta ja saavutettavuutta, rahallista tukea voisi myös tietyin

perustein myöntää erityisten oppijoiden tukemista ja huomioimista varten. Mikäli useamman portaan oppimäärä toteutuisi tulisi myös ensimmäiseltä ja toiselta portaalta valmistuneet huomioida rahoitusmallissa.

Voisiko harkita koko järjestelmän katsomista uusin silmin? Voisiko perusrahoitusta myöntää esim. vain 500h jotta nykyinen rahoitus riittäisi useammalle toimijalle, jonka kautta myös useampi lapsi ja nuori paikkakunnasta ja taustasta riippumatta saisi suoritettua opintoja. Nykyisessä maailman ja Suomen taloudellisessa tilanteessa ei ole realismia olettaa, että lisärahoitusta myönnetään taiteen perusopetukseen. Jos nykyinen ehdotus toteutuu ilman lisärahoitusta tarkoittaa se väistämättä muiden taideaineiden vähenemistä ja/tai alasajoa suuressa osassa maata. Tämä ei ole linjassa uudistuksen tavoitteiden kanssa.

13 § Personal

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget i ändrad form

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

Vi skulle vilja ha klarhet i vilka kvalifikationer som krävs av rektorer inom vissa konstområden: dessa områden är inte likställda när det gäller högre utbildningsgrader och avancering till rektorsbefattningar. Kan mindre utbildningsaktörer med färre elever ha andra kvalifikationskrav? Vi känner till skolor som har en nominell rektor som inte har fastställda arbetstider. Om rektorn inte har några arbetstider kan hen inte främja pedagogiska mål. I detta fall skulle det vara bättre för skolan att ha till exempel en huvudlärare (eller annan motsvarande titel) som ansvarar för att utveckla verksamheten och som har arbetstid reserverat för detta ändamål.

Toivomme tarkennusta rehtorin pätevyteen koskien tiettyjä taiteenaloja: alat eivät ole yhdenvertaisessa asemassa koskien korkeakoulututkintoa ja etenemistä sitä kautta rehtorin pätevyteen. Voisiko pienemmissä oppilaitoksissa, joissa oppilaita on myös määrällisesti vähän olla toisenlaiset pätevyysvaatimukset? Tällä hetkellä tiedossamme on kouluja, joilla on nimellinen rehtori, jolla kuitenkin ei ole asetettua työaika. Mikäli rehtorilla ei ole työaika hän ei myöskään edistä pedagogisia tavoitteita, tässä kohtaa olisi perempi vaihtoehto, että koululla on esim. johtava opettaja (tai muu vastaava nimike) jonka vastuulla on kehittää toimintaa ja jolle siihen on varattuna työaika.

14 § Antagning som elev

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

15 § Avgifter som tas ut av eleverna

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

16 § Bedömning av elevernas kunskande samt betyg

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget i ändrad form

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

Mellanbetyg bör ges efter genomförande av olika nivåer.

Välitodistuksia tulee myöntää eri osa-alueiden suorittamisen jälkeen.

18 § Rätt att få information och anmälningsrätt

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

19 § Utvärdering av utbildningen

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

Övergångsbestämmelser (22-24 § i lagförslaget)

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

2. Den nya modellen för statlig finansiering som ingår i propositionen. Vad anser ni om arbetsgruppens förslag:

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

20 § Behörighet för lärare inom grundläggande konstundervisning

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

4. Förslag till förordning om grundläggande konstundervisning. Vad anser ni om arbetsgruppens förslag:

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

Övriga kommentarer och anmärkningar:

Vi ber er inleda kommentaren med en hänvisning till ifrågavarande kapitel, underpunkt, stycke eller paragraf i arbetsgruppens förslag. Om kommentaren inte gäller någon viss punkt i förslaget, ber vi er inleda kommentaren med "Allmän kommentar".

Allmän kommentar:

Lagändringens inverkan på barn, ungdomar och familjer bör undersökas. Lagförslaget i sin nuvarande form är oförenligt med dess mål. Denna lagreform kommer att minska tillgängligheten och utbudet av studier i olika konstformer i hela Finland. I sin nuvarande form kommer lagstiftningsreformen att skapa ojämlikhet mellan regioner och mellan barn och ungdomar när det gäller deras lika möjligheter att delta i grundläggande konstundervisning. Att utöva hobbyer och förvärva färdigheter bör vara lika värdefullt för alla barn, även om de inte siktar på en karriär inom konsten. Det nuvarande förslaget baseras på perspektivet att eleverna siktar på en karriär, och "vanliga" elever och elever med särskilda behov har helt förbisetts. Vi föreslår att lagstiftningsreformen ses över med tillgänglighet, åtkomst och jämlikhet som högsta prioritet.

Kommentar gällande språk:

Undervisningstimmar, elevantal och antalet utexaminerade är viktiga indikatorer för att bedöma kvalitet och omfattning inom grundläggande konstundervisning. För en rättvis fördelning måste dock även tillgången till olika konstämnen och språk, särskilt svenska enligt grundlagens § 17, men även andra minoritetsspråk beaktas. Om flera läroanstalter på samma område/ort enbart erbjuder en konstform (t.ex. musik) eller ett språk (t.ex. finska) bör finansieringen prioriteras till att bredda utbudet av andra konstämnen och språk.

Att statsandelarnas kriterium omfattar mängden elever kan även vara utmanande med tanke på realisering av tillgänglig undervisning inom grundläggande konstundervisning. Barn och unga med särskilda stödbehov kan behöva undervisning i mindre undervisningsgrupper med färre elever, vilket i det nya förslaget skulle vara utmanande för läroanstalterna att arrangera ifall detta skulle innebära potentiellt mindre medel. En annan viktig sak är att undervisning på svenska kan betyda mindre undervisningsgrupper eftersom elevunderlaget är mindre vilket inte betyder att undervisningen inte skulle vara kvalitativ, tillgänglig, ändamålsenlig och målinriktad. Finansieringsmodellen måste anpassas för att säkerställa undervisning på svenska i kommuner med svenskspråkig befolkning, även om elevunderlaget är litet. Språkliga rättigheter och tillgång till undervisning på sitt modersmål enligt grundlagens § 17 är centrala för tillgängligheten. Vi föreslår att finansieringen ska återspegla mängden deltagare mot elevunderlaget på utbildningsanordnarens upptagningsområde.

Yleinen kommentti:

Lakimuutoksen vaikutuksen lapsiin, nuoriin ja perheisiin tulisi selvittää. Lakiehdotus tässä muodossaan on ristiriidassa tavoitteidensa kanssa. Tämä lakiuudistus tulee heikentämään eri taiteenalojen opintojen saavutettavuutta ja saatavuutta eri puolilla Suomea. Lakiuudistus tulee tässä muodossaan eriarvoistamaan alueita ja lasten ja nuorten tasa-arvoisia mahdollisuuksia osallistua TPO-toimitaan. Harrastamisen ja taitojen karttumisen tulisi olla yhtä arvokasta jokaisen lapsen kohdalla, vaikka se ei tähtääkään uraan kyseisellä taiteen alalla. Nykyinen ehdotus on rakennettu uraan tähtäävien opiskelijoiden näkökulmasta ja ”tavalliset” oppilaat sekä erityiset oppijat on unohdettu täysin. Ehdotamme että lakiuudistusta tarkastellaan nyt uudelleen saavutettavuus, saatavuus ja yhdenvertaisuus tärkeimpänä prioriteettina.

Opetuskieliin liittyvä kommentti:

Opetustunnit, oppilasmäärä ja valmistuneiden määrä ovat tärkeitä indikaattoreita Taiteen perusopetuksen laadun ja laajuuden arvioinnissa. Oikeudenmukaisen jakautumisen varmistamiseksi on kuitenkin otettava huomioon myös eri taideaineiden ja kielten, erityisesti ruotsin kielen, saatavuus perustuslain 17 §:n mukaisesti, mutta myös muiden vähemmistökielten saatavuus. Jos useat oppilaitokset samalla alueella/paikkakunnalla tarjoavat vain yhtä taidealaa (esim. musiikkia) tai yhtä kieltä (esim. suomi), rahoitus tulisi kohdentaa ensisijaisesti muiden taideaineiden ja kielten tarjonnan laajentamiseen.

Se, että valtiosuukien kriteeriin sisältyy oppilasmäärä, voi olla haastavaa myös taiteen perusopetuksen taideaineiden opetuksen saatavuuden kannalta. Erityistä tukea tarvitsevat lapset ja

nuoret voivat tarvita opetusta pienemmissä oppilasryhmissä, mikä olisi uuden lakiehdotuksen mukaan haastavaa oppilaitoksille järjestää, jos se merkitsisi mahdollisesti pienempiä määrärahoja. Toinen tärkeä asia on, että ruotsinkielinen opetus voi tarkoittaa pienempiä opetusryhmiä, koska oppilasmäärä on pienempi, mikä ei tarkoita, että opetus ei olisi laadukasta, saavutettavaa, tarkoituksenmukaista ja tavoitteellista. Rahoitusmallia on mukautettava, jotta ruotsinkielinen opetus voidaan varmistaa ruotsinkielisissä kunnissa, vaikka oppilasmäärä on pieni. Kielelliset oikeudet ja pääsy äidinkieliseen opetukseen perustuslain 17 §:n mukaisesti ovat keskeisiä saatavuuden kannalta. Ehdotamme, että rahoitus heijastaa osallistujamäärää suhteessa potentiaaliseen oppilasmäärään koulutuksen järjestäjän toiminta-alueella.

Salovaara Tove

Åbolands Ungdomsförbund ÅUF rf - Åbolands Teaterskola och Åbolands
Bildkonstskola Konstila